

Julie Krog Thornvig
Cand.Soc. i Human Security

Kære byrådspolitikere,

Den kommende beslutning, som I snart står overfor, er ikke en lille beslutning. Det er muligvis en af de største beslutninger der skal tages for Aarhus by nogensinde.

Hvis udvidelsen bliver stemt igennem, kommer det til at påvirke hele Aarhus. Både som by, men også dets indbyggere. Denne proces har derfor udviklet sig i mine øjne, og handler ikke længere kun om en mulig udvidelse af Aarhus Havn, men efterlader også spørgsmålet om hvad en god demokratisk proces er.

Da jeg sagde ja til at være med i dette borgerpanel, var det begrænset hvad jeg vidste om den mulige udvidelse af Aarhus Havn og de mulige følgevirkninger. Nu sidder jeg her næsten fire måneder senere, og jeg må sige, at jeg faktisk ikke føler mig særlig meget klogere. Derfor er det min nuværende konklusion, at der både er fejlet med at fremskaffe et legitimt vidensgrundlag, omkring fordele og ulemper ved en mulig udvidelse af havnen, men særdeles også i den demokratiske proces. Kort sagt, de er begge en ommer.

For det første er der kun kigget på økonomiske prognoser og ikke scenarier i denne sag. Det ligger i et hvert firmas DNA at de gerne vil vækste, det er forståeligt. Desværre er Aarhus Havn bare ikke et hvilken som helst firma. Hvis havnen bliver udvidet, kommer det til at påvirke et meget stort areal. Det er et areal som bliver flittigt brugt af århusianerne og som mange ser som fælleseje. Derfor synes jeg, at det er et problem, at der aldrig er blevet lavet en behovsanalyse for selve byen og dens indbyggere – Hvad er det for en by folket ønsker, at Aarhus skal være?

For det andet, mangler der et holistisk billede af denne sag. Jeg kan ikke se hvordan Aarhus, og hele Danmark, kan leve op til de miljø- og klimamål der er blevet sat. Ifølge EU's vandrammedirektiv skal havene opnå, som minimum, 'god økologisk tilstand' inden år 2027. Vandtilstanden i Aarhus bugten befinder sig lige nu i 'moderat' tilstand, og vandet omkring befinder sig i 'ringe tilstand' – hvordan vil man sikre at den 'gode økologiske tilstand' bliver opnået og vedligeholdt med en udvidelse, taget i betragtning af, at påvirkningerne ved hele driftsfasen og udledning af råstoffer fra bygningsfasen ikke er medregnet i miljøkonsekvensrapporten? Og hvordan vil Aarhus opnå CO₂ neutralitet i 2030 hvis udvidelsen bliver vedtaget? Disse spørgsmål er heller ikke blevet berørt eller belyst. Den grønne omstilling er blevet brugt som et af hovedargumenterne. For ja, det er korrekt at skibsfart er det mest miljøvenlige. Men kan dette gøre op for de andre konsekvenser en sådan udvidelse muligvis kan medføre? Dette er jeg ikke overbevist om, men belys mig gerne.

For det tredje, har der været snak om fire alternativer i stedet for en havneudvidelse. Resultaterne af udregningerne på disse alternativer har jeg endnu ikke kunnet gøre mig bekendt med imens jeg sad og skrev dette brev – for de er ikke udkommet endnu. Igen må jeg påpege, at denne proces ikke har været særlig velovervejet. Det kan også være, at det er en politisk strategi, at os i borgerpanelet ikke skulle have svarene, men det kan man kun fundere over. Lige godt, er det er min klare opfordring, at beslutningen om den mulige udvidelse af Aarhus Havn skal udskydes. Dette er også min opfordring, selvom resultaterne fra HBS Economics muligvis viser, at det der bedst kan betale sig, er selve udvidelsen.

For det fjerde, er der de demokratiske aspekter af denne sag, og de tilhørende diskussioner. Jeg vil fokusere på borgerpanelet, da det nu er der jeg hører til. Da jeg sagde ja til at være en del af dette borgerpanel, havde jeg en forhåbning om, at denne inddragelsesproces ikke ville blive endnu et politisk holdkæft-bolsje til folket. Denne forhåbning har jeg stadigvæk. Dog kan jeg ikke sige at denne proces har været speciel god. Borgerpanelet er blevet hevet ind i slutfasen, og det lever ikke op til mange af OECD's principper om borgerpaneler. Der har ikke været en neutral tredjepart til at facilitere, der har ikke været et uafhængigt ekspertpanel til at vurdere emner der skal belyses, processen har ikke været transparent for offentligheden, og det har været en proces påvirket af mange store interessenter og ikke uvildige eksperter - og ja, selv disse breve er også ret atypiske. Faktisk mener jeg, at I sætter almene borgere i en situation der kan være ubehagelig for mange. Hvad nu hvis jeg ikke havde lyst til at læse dette brev op foran Jacob Bundsgaard, fordi jeg synes hans argumentation er svag og at hans vidensgrundlag virker utilstrækkeligt?

De politiske fortalere for havneudvidelsen, sagde til sidste borgerkonference at: ”På et tidspunkt må man også bare tage en beslutning”. Jeg vil dog her minde disse fortalere for havneudvidelsen om, at det kan få fatale konsekvenser for en patient, hvis en læge begynder at behandle og lave indgreb uden at have lavet en grundig diagnose først. Jeg mener bestemt ikke, at denne grundige diagnose har fundet sted endnu i denne sag.

Ved at være en del af dette borgerpanel, blev jeg bestilt til at have en holdning til diskussionen om den mulige udvidelse af Aarhus Havn. Jeg håber i vil tage denne holdning alvorligt.

Jeg mener, at før der kan blive taget en beslutning på et legitimt grundlag, skal beslutningen udskydes. Vi snakker ikke måneder, men år. Der skal laves en behovsanalyse for byen, for det skylder I borgerne. Der skal laves flere miljøkonsekvens vurderinger, hvor man også tager driftsfasen in mente, for det skylder I naturen. Der skal laves en plan for hvordan miljø- og klimamålene opnås, for det er jeres ansvar som politikere.

Måske en udvidelse i sidste ende er den bedste løsning. Men sagen fortjener at blive belyst fra alle tænkelige aspekter før at dette kan blive afklaret. Der er selvfølgelig mange af disse aspekter, jeg ikke kan belyse i dette korte brev. Til trods for dette håber jeg, at mine pointer har stået klart, for jeg taler på vegne af borgerne i Aarhus, på vegne af vores skrøbelige natur og klima, og på vegne af et sundt lokaldemokrati.

Tak.